

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia ..... 2012 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla
nieletnich**

Na podstawie art. 95 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1134 oraz z 2012 r. poz. 579) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. Nr 124, poz.1359 i z 2009 r. Nr 119, poz. 996) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2:

a) dodaje się pkt 7¹ w brzmieniu:

„7¹) Ministerstwie Sprawiedliwości – należy przez to rozumieć komórkę organizacyjną Ministerstwa Sprawiedliwości, prowadzącą sprawy z zakresu sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości zwierzchniego nadzoru oraz nadzoru pedagogicznego nad zakładami poprawczymi i schroniskami dla nieletnich,”

b) uchyla się pkt 8);

2) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. W przypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi lub organizacyjnymi Minister Sprawiedliwości, na wniosek dyrektora zakładu poprawczego, może okresowo, nie dłużej jednak niż na okres 6 miesięcy, zwiększyć liczbę wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym, nie więcej jednak niż o 3 wychowanków, z zachowaniem liczby grup w zakładzie.”;

3) w § 13 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Arkusz organizacji pracy zakładu opracowuje dyrektor zakładu przy współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w zakładzie i przedkłada do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości w terminie do dnia 31 maja każdego roku.”;

4) w § 41 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli przyjęcie nieletniego powoduje przekroczenie limitu miejsc w zakładzie, dyrektor zakładu przyjmuje nieletniego i zawiadamia o tym Ministerstwo Sprawiedliwości.”;

5) § 47 i 48 otrzymują brzmienie:

„§ 47. W przypadku wydania orzeczenia o umieszczeniu nieletniego w schronisku Ministerstwo Sprawiedliwości niezwłocznie na ustny lub pisemny wniosek sędziego wskazuje schronisko, w którym nieletni ma zostać umieszczony.

§ 48. 1. Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje schronisko położone najbliżej miejsca stałego zamieszkania nieletniego, chyba że ze względów wychowawczych lub organizacyjnych jest to niemożliwe.

2. Wskazanie schroniska, w którym ma zostać umieszczony nieletni, powinno nastąpić w terminie 72 godzin od chwili przyjęcia zgłoszenia przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

3. Niezwłocznie po wskazaniu schroniska, w którym ma zostać umieszczony nieletni, sędzia zwraca się do rodziców (opiekunów) lub Policji o doprowadzenie nieletniego do schroniska.”;

6) w § 49 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli przyjęcie nieletniego powoduje przekroczenie limitu miejsc w schronisku, dyrektor schroniska przyjmuje nieletniego i zawiadamia Ministerstwo Sprawiedliwości.”;

7) w § 99 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. O skreśleniu nieletniego z ewidencji schroniska dyrektor schroniska niezwłocznie zawiadamia sąd rodzinny oraz Ministerstwo Sprawiedliwości.”;

8) w § 102 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 102. 1. Nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości jest sprawowany przez wizytatorów zajmujących stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych oraz dyrektorów zakładów i schronisk.”;

9) § 103 - 103⁴ uchyla się;

- 10) w załączniku nr 1 do rozporządzenia uchyla się § 6 ust. 1 pkt 4;
- 11) uchyla się załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Stosownie do przepisu art. 35 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) nadzór pedagogiczny nad m.in. zakładami poprawczymi i schroniskami dla nieletnich oraz nad szkołami w tych zakładach i schroniskach sprawuje Minister Sprawiedliwości oraz podporządkowane mu organy. Z przepisu tego wynika, iż podmiotem odpowiedzialnym za nadzór pedagogiczny jest Minister Sprawiedliwości, a kompetencje innych organów wynikają z ich podporządkowania ministrowi. Z kolei przepis art. 95 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.), upoważniający Ministra Sprawiedliwości m.in. do określenia w drodze rozporządzenia sposobu wykonywania nadzoru pedagogicznego w schroniskach dla nieletnich i zakładach poprawczych, daje ministrowi narzędzie do sprawnego wykonywania nałożonych na niego przez ustawę zadań nadzorczych.

W aktualnym stanie prawnym, zgodnie z § 102 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. Nr 124, poz.1359, z późn. zm.), nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości jest sprawowany przez:

- 1) wizytatorów zajmujących stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych,
- 2) okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego,
- 3) dyrektorów zakładów i schronisk.

Przepisy nie wskazują, które z zadań nadzorczych są wykonywane przez wizytatorów, które zaś przez inne podmioty. Obecną sytuację charakteryzuje zatem wielość organów nadzorczych o rozbudowanych kompetencjach, zatrudnianych przez różne podmioty, przy niejasnym podziale kompetencji. Pomimo koordynacji planów pracy okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego przez Ministra Sprawiedliwości (por. § 103 ust. 3 rozporządzenia), w praktyce nie do uniknięcia są sytuacje, gdy czynności poszczególnych podmiotów (wizytatorów, okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego – np. ocena pracy dyrektora zakładu, badanie dokumentacji, wydawanie zaleceń) powielają się, choć służą one temu samemu celowi – prawidłowemu wykonywaniu nadzoru pedagogicznego przez Ministra Sprawiedliwości. Nie sposób sytuacji takich uznać za racjonalne wykorzystanie kadr

zajmujących się realizacją czynności nadzorczych, a zatem aktualna sytuacja utrudnia efektywne sprawowanie nadzoru pedagogicznego przez uprawniony do tego organ.

Czynności nadzorcze okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego są z reguły weryfikowane przez wizytatorów zatrudnionych w Ministerstwie Sprawiedliwości, co w gruncie rzeczy powinno być wyjątkiem (w razie wątpliwości), a nie regułą – zbędne wykonywanie tych samych czynności przez osoby o tych samych kwalifikacjach jest nieracjonalne.

Liczba oraz lokalizacja zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich również nie uzasadnia potrzeby dalszego istnienia okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego. Trudno mówić o łatwiejszym sprawowaniu takiego nadzoru w przypadku, gdy odległość między nadzorowanym zakładem a siedzibą zespołu wynosi np. 160 km, zwłaszcza gdy w praktyce zespoły te stanowią ogniwo pośrednie między zakładem a Ministrem Sprawiedliwości, odpowiedzialnym za nadzór.

W tym stanie rzeczy proponuje się uproszczenie struktury nadzoru pedagogicznego Ministra Sprawiedliwości nad zakładami poprawczymi i schroniskami dla nieletnich przez powierzenie zadań z zakresu tego nadzoru wyspecjalizowanym wizytatorom i dyrektorom zakładów i schronisk, co będzie służyć zwiększeniu czytelności systemu nadzoru oraz racjonalizowaniu podejmowanych działań nadzorczych.

Osoby, które do tej pory wykonują czynności nadzorcze w ramach okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego, będą wykonywać je w dalszym ciągu jako wizytatorzy zatrudnieni w Ministerstwie Sprawiedliwości (przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości), przy zastosowaniu przepisów art. 23¹ *Kodeksu pracy*, przy czym nie planuje się zmiany miejsca świadczenia pracy i wykonywania jej w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości przez wizytatorów pozostających do tej pory w strukturze okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego.

Konsekwencją projektowanej racjonalizacji są zmiany proponowane w § 1 pkt 2-4 oraz 6-11 proj. rozporządzenia.

W następstwie przyjętych zmian podmiotowych w modelu nadzoru pedagogicznego brak jest uzasadnienia dla pozostawienia okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego wyłącznie do realizacji zadania polegającego na kierowaniu nieletnich do schronisk. Analogiczne zadanie w odniesieniu do zakładów poprawczych jest obecnie realizowane przez służby pozostające w strukturze Ministerstwa Sprawiedliwości. Przy aktualnym rozwoju technologii i łatwości w przepływie informacji nic nie stoi na przeszkodzie, by zadania

określone w § 47 i 48 rozporządzenia przekazać do kompetencji pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości.

Konsekwencją powyższej zmiany jest propozycja uzupełnienia słowniczka, zawartego w § 2 nowelizowanego rozporządzenia, przez wskazanie, iż pod pojęciem Ministerstwa Sprawiedliwości należy rozumieć tę komórkę organizacyjną urzędu, która prowadzi sprawy z zakresu sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości zwierzchniego nadzoru oraz nadzoru pedagogicznego nad zakładami poprawczymi i schroniskami dla nieletnich.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 11 ust. 1 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie skierowany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

- osoby przebywające w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich,
- pracownicy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich,
- pracownicy okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego (18 etatów pedagogicznych),
- wizytatorzy zatrudnieni w Ministerstwie Sprawiedliwości.

2. Zakres konsultacji społecznych

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania Stowarzyszeniu Sędziów Sądów Rodzinnych, Polskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Zakładów Poprawczych i Schronisk Dla Nieletnich, prezesom sądów okręgowych, przy których utworzono okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego, związkom zawodowym działającym w zakładach i schroniskach dla nieletnich oraz Rzecznikowi Praw Dziecka.

Projekt zostanie również przedstawiony Rzecznikowi Praw Obywatelskich do wiadomości.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Projektowana regulacja nie spowoduje wzrostu wydatków z budżetu państwa.

Projekt budżetu dla części 36 „Sprawiedliwość” na rok 2013 uwzględnia przeniesienie z dniem 1 stycznia 2013 r. z działu 801 do Ministerstwa Sprawiedliwości 18 etatów pedagogicznych wraz z odpowiadającymi im środkami na wynagrodzenia.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionalny

Wizytatorzy pozostający do tej pory w strukturze okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego staną się pracownikami Ministerstwa Sprawiedliwości. Wejście w życie projektu nie będzie zatem miało istotnego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.